

KATONAI
ÉS
CSENDŐRSÉGI

ISEBNAPTÁR
1921
ÉVRE.

KIADJA: A HONVÉDELMI SZÁLLÓ
VÁLLALAT RT. BUDAPEST, VIII., RÖKK
SZILÁRD-UTCA 4. TELEFON: 123-84

HADTÖRTÉNELMI
HONVÉD KÖZPONTI KÖNYVTÁR
BUDAPEST, V., VERES PÁLNÉ-U. 1. I. EM.

Helyszám:

49

Szakbeosztás:

B u d a p e s t

Mellékletek:

Állapot hiánytalan:

Kivonat a kölcsönzési szabályokból:

A kölcsönvett műveket 1 hónapon belül vissza kell adni. A műveket másoknak továbbítani tilos. A kölcsönző a könyvek teljességéért és az esetleges károkért felelős és kártérítésre kötelezett.

A könyvekbe sem tintával, sem írónnal semmit

bejegyezni nem szabad!

Cikkek. Gáz- és hőszigetelt
önborotvák. Thermos-kulacsok.

44.210
TISZTI
CIPŐK
ÉS KATONAI
BAKKANCSOK

NAGY VÁLASZTÉKEAN KÉSZEN,
VALAMINT MÉRET UTÁN

HADTÖRTÉNELMI
KÖNYVTÁR
GERŐ-CÉGNÉL

BUDAPEST,
IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 4

Motorhajtó <sup>(gáz és
nyers)</sup> olajat,
petroleumot, benzint,
gépolajat, hengerolajat,

valamint minden más olajminő-
séget, gépszirt, kocsikenőcsöt,
ugyszintén szakmánkba vágó
minden speciális cikket a legjobb
minőségben és a legjutányosabb
árakban szállít

Mayer és Moller

olaj-, gépkenőcs és
vegyipari gyár Rt.

Budapest, Eötvös-utca 42.

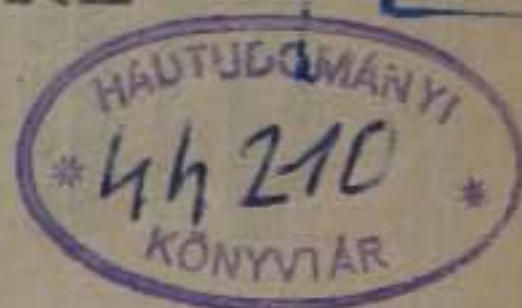
Telefon { Igazgatóság: 145—20.
Központi iroda: 160—71, 91—84.
Külső raktártelep: 143—90.

Alapított 1869. évben.

Sziveskedjenek írásbeli ajánlatot kérni, a
cég szakszerű válasszal díjmentesen szolgál.

KATONAI ÉS CSENDŐRSÉGI ZSEBNAPTÁR

1921. ÉVRE

A "Főiskolai" könyv
1921. évi. 10. kötet
számmal
szervezősége
János S. Kőrösi

KIADJA A HONVÉDELEM SAJTÓVÁLLALAT R-T
BUDAPEST, VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 4. SZÁM.
TELEFONSZÁM: JÓZSEF 23—84.

4. század:

(V., Markó-utca 25. Telefon: 32-43.)

Parancsnok: Forgách Vilmos százados.
 Beosztva: Bárdió Mihály nemz. hads. hadnagy.
 Szolgálatvezető: Kovács Domokos II. o. th.
 Századszámvivő: Vas Miklós II. o. th.

5. század:

(IV., Semmelweis-utca 6. Telefon: 68-37.)

Parancsnok: Bunyeváczi Viktor nemz. hads. százados.
 Szolgálatvezető: Pól Elek II. o. th.
 Századszámvivő: Kovács Béla II. o. th.

Vadászati és halászati tilalmi idő.

Vadászat. Az általános vadászati tilalom február 1-től augusztus 15-ig tart. Egyébként tilos a vadászat:

a) szarvas-bikára október 15-től, däm-vad-bikára november 15-től július 1-ig;

b) szarvasra, däm-vadra és öztehénre január 1-től október 15-ig;

c) őzbakra január 15-től április 1-ig;

d) zergékre november 15-től július 1-ig;

e) a fajdkakasra június 1-től március 1-ig; jércékre pedig minden időben;

f) minden más madárra február 1-től augusztus végéig, azon megjegyzéssel, hogy a fentemlitett időszakok alatt sem a vadak fiait elfogni, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni nem szabad, kivételtvén ez alól azon tulajdonosok vagy bérlők, kik a tojást ép a vad tenyésztése céljából szedetik.

A madarak közül kivételt képeznek a vándor- és vizimadarak; de ahol utóbbiak költenek, a párosodás és költés időszaka alatt a tilalom rájuk is kiterjed, továbbá tiltott időszakban is szabad vadászni a seregben vonuló vadludakra és kacsákra, vad és szelíd galambokra, seregélyre, keselyűre, sasra, sólyomra, kánya, vércsére, a héja és ölyv minden nemére, valamint a nagy sirályra s végül a hollóra, szarkára, varjakra és verebekre is.

Halászat. Április 1-től június 15-ig tilalom alá esik: Fajtok, Fogas-Süllő, Kecsege, Kösüllő, Márna, Sereg, Szintok, Tetemestok, Viza.

Április 1-től július 15-ig: Ponty.

Szeptember 15-től január 30-ig: Lazac, Pisztráng.

Március 1-től április 30-ig: Lepénhal.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Posta és távirda dijszabás.

I. Levélpostai tarifák.

Dijterület	Levelek*			Lev. lap		Nyomtatvány		Áruminták	
	súly grammokban	bér-mentve fillér	bérmén- tetlenül fillér	egysz. fill.	válasz. fill.	súly gram- mokban	dij fill.	súly grammokban	dij fill.
Helyi és távolsági forgalomban	20 gr.-ig minden további 20 gr.-tól	100 20	220 40						
Ausztria, Németország, Bulgária, Lengyelország, Szerb-Horvát-Szlavon országba	20 gr.-ig minden további 20 gr.-tól	100 20	a hiányzó díj kétszeresét (1 centim = 10 fillér)	60	120	50 gr.-kint (maximum 2000 gr.)	** 20	50 gr. de legalább 100 fillér	50
Egyéb külföld	20 gr.-ig minden további 20.-ért	250 150		100	200		50		

Ajánlati díj minden viszonylatban 2 kor. 50 fillér

* A levél súlya korlátlan. A levéllel egyenlő dijszabás alá esik a zárt levelezőlap.

** Bulgária kivételével.

II. Postautalvány.

A postautalvány díja a belföldi forgalomban 100 koronánként 80 fillér.

A belföldi forgalomban egy postautalvánnyal 4000 koronáig terjedő összeget lehet feladni.

A külfölddel való forgalomban alkalmazandó postautalvány tarifát a forgalom ujrafelvétele után fogják közölni.

III. Értéklevél.

Az értéklevél díja alakul bármely viszonylatban egy ugyanolyan és rendeltetésű ajánlott levél díjából és a belföldi, valamint az Ausztriával és Németországgal való forgalomban, a nyilvánított érték minden 1000 koronája vagy ennek töredéke után 1 K ért. díjból. Az értéklevél legkisebb összadíja azonban 1000 K-ig 8 kor., 2000 K-ig 16 kor., 3000 K-ig 24 kor., ezenfelül 32 korona.

b) a nemzetközi forgalomban a nyilvánított érték minden 300 frankja vagy töredéke után országanként 1 K 50 fillér.

IV. Csomag.

A csomag díja a belföldi forgalomban, ha értéknilyánítás nélkül adatik fel:

a) kizárólag élelmiszereket tartalmazó vagy kizárólag ezek szállításához szükséges üres tartályok-, ládák-, zsákokból álló csomagokért: 5 kg-ig 5 kor., 10 kg-ig 10 kor., 15 kg-ig 15 kor., 20 kg-ig 20 korona.

b) minden más tartalmu csomagokért: 5 kg-ig 8 kor., 10 kg-ig 16 kor., 15 kg-ig 24 kor., 20 kg-ig 32 korona.

Értéknilyánítással feladott csomagoknál ezenkívül a nyilvánított érték minden 1000 koronája vagy annak töredéke fejében 1 korona.

Terjedelmes csomagokért a súly-díj másfélszeresét kell fizetni.

V. Különleges postai szolgálatok dijszabása.

Levélgyűjtőszekrény útján feladott ajánlott levél feladási igazolványának utólagos kiállításáért darabonként 40 fillér.

Express-díj levélpostaküldeményekért, értéklevelekért és postautalványokért úgy a belföldi, mint a külföldi forgalomban 10 kor., a külfölddel való forgalomban pedig 15 korona.

VI. Távirati dijszabás.

Belföldi forgalomban. Egy szó díja 40 fillér, de a legkisebb díj táviratonként 4 korona. Ausztriába 10 szóig 10 korona, Csehországba, Jugoszláviába, Romániába és Németországba 10 szóig 20 korona.

VII. Távbeszélő díjak.

1. A helyi forgalomban váltott díjköteles beszélgetés díja 2 korona.

2. A távolsági beszélgetésért fizetendő: az I. övben (50 km-ig) 4 kor., a II. övben (50–200 km-ig) 8 kor., a III. övben (200 km-en túl) 12 kor. Sürgős beszélgetésekért és a távolsági beszélgetésekért reggel 8 órától délután 6 óráig a díj háromszorosát kell fizetni.

VIII. Légiposta.

Repülőjárat: Budapest—Győr—Pápa—Szombathely. Indul naponta Budapestről 2 ó. 15 p.-kor, érkezik Szombathelyre d. u. 4 ó. 15 p.-kor; Szombathelyről 2 ó. 30 p.-kor indul és érkezik Budapestre a mátyásföldi repülőtérre d. u. 4 ó. 15 p.-kor.

A szállítás tárgyai: közönséges levelek, levelezőlapok és a politikai napilapok. A levelek felső részén fel kell írni »Légi postával« szavakat. A leveleket fel lehet adni a budapesti 72 számú (keleti p. u.) és 4. számú (főposta), a szombathelyi 2. számú, a soproni 1. számú, a szegedi 1. számú, a debreceni 1. számú, a békéscsabai 1. számú, továbbá a kecskeméti és kiskunfélegyházi postahivataloknál. A közönséges levelek szállítási díja küldeményenként 60 grammig 12 kor., ezenfelül 20 grammonként még 3 kor. Levelezőlapok szállítási díja darabonként 8 korona.

Sajtóhibák.

227. oldalon „Tüzérség“ után irandó „I. Anyag“.
234. „ az utolsó sorban „61“ helyett „16“.
237. „ alulról a 8. sorban „1900“ helyett „1020“.
247. „ felülről 13. sor „I. 34. ábra“ szavak törlendő.
441. „ alulról a 6. sorban „transformátor“ szó törlendő.
449. „ alulról a 6. sorban „A századtörzsnél“ helyett: „A távbeszélő századtörzsnél“ kell.
583. „ felülről a 2. sorban „Parancsnok“ helyett „Parancsok“.
565. „ felülről a 7. sorban „Fewecel“ helyett „Fewez“.
559. „ felülről a 22. sorban „ezredékekben“ helyett „ezredékekben“.
559. „ felülről a 23. sorban „Chlor 0⁰/₀₀“ helyett „Chlor 0.4⁰/₀₀“.
560. „ felülről a 8. sorban „Losl“ helyett „Lost“.
563. „ felülről a 4. sorban „dialonit“ h. „diatonit“.
563. „ felülről az 5. sorban „oldalokkal“ helyett „oldatokkal“.
563. „ felülről a 27. sorban „Lujt“ helyett „Luft“.
523. „ felülről 6. sorban „elsütő irány“ helyett „döntő irány“.
534. „ lévő ábra a.) 5. sorában „Magasállás“ helyett „magállás“.
551. „ alulról a.) 7. sorában „szállásai“ helyett „szakaszai“.
557. „ alulról a 10. sorban „mennyi tartalékok“ helyett „mozgó tartalékok“.
597. „ a táblázat 14. sorában „Só 10 g.“ h.: 15 gr.

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Előszó	3
Naptárrész	10
Katonák szolgálatmentes ünnepnapjai	22
A magyar és világtörténelem nevezetesebb dátumai	23
A külföld magyarországi képviselte	44
A kormányzó ur katonai és kabinetirodája	46
M. kir. honvédelmi minisztérium	47
Katonai körletparancsnokságok	48
Katonai lakományok Budapesten	49
A m. kir. méneskar alárendeltsége és tagozódása	50
A hadsereghez tartozó egyének beosztása állomány- csoportok, rendfokozatok stb. szerint	53
Tisztek nősülési ügyei körüli elj., házass. óvadékok	59
Tisztek becsületbeli ügyeinek elintézése	69
Politikai gyűlekezetekben való részvétel	71
Kik jogosultak szabadságot engedélyezni	72
Kedvezmények katonák és családtagjaik részére	75
A Magyar Országos Véderő Egyesület tagozódása	83
Gyalogság	91
Fővetések, tesfordulatok, testhelyzetek, mozgások	93
Fegyverfogások és fogások a kézzel	95
Töltés és tüzelés	96
Kiképzés csatára	100
A kézigránátdobás mozzanatonkénti begyakorlása	106
A szuronyvivás	108
Törvivás	110
A raj	113
A szakasz	123
A század	130
A zászlóalj	141
A gyalogsági lökiképzés	159
Géppuskák és különleges harceszközök	167
A) Géppuskák	167
B) Különleges harceszközök	185
Lovasság	219
Tüzérség A) Lövegek	227
B) Aknavetők	247
Lövészak A) Löveghatás	252
B) Tüzelésrend	273
Harcászat A) Üteg harcbalépése	303
B) Felderítés és megfigyelés	318
C) Tüzvezetés	327

	Oldal
Különleges alakulatok	334
A) Felderítő és mérő- (Fém-) század	334
B) Tűzerrepülő és tűzerléggömb	349
C) Repülőhárító (Repel) tűzértség	353
Léghajózás	369
Műszaki ismeretek	373
I. Műszaki felszerelés	373
II. Műszaki munkálatok	378
III. Különleges alakulatok	433
Automobil	435
Összekötőszolgálat	439
I. rész A) Távbeszélő	440
B) Fényjelzés	447
C) Jelentőfutó (küldönc)	448
D) Jelentőlovas	448
E) Skifutó	449
F) Kerékpár	449
II. rész A) Táviró	452
B) Rádió	453
C) Földtáviró	457
D) Lehallgatókészülék	458
E) Motor, autó	458
F) Jelentőkutya	458
G) Postagalamb	459
H) Repülő	460
I) Jelentőlövedék	460
J) Hangjelek	461
K) Fényjelek	461
Morse-jelek és Egyezményes jelek	464
Harcászati rész: Néhány hadműveleti fogalom	467
Elszállásolás	473
Menetek	479
Biztosítás	493
Földerítés	501
Harc	511
A támadás	519
Védelem	527
Állásharc	533
Különleges hadműveletek és harcok	547
Gázharc	559
Anyagi ellátás, hadtápszolgálat	567
Megfontolások, helyzetmegbir., elhatározások	575
Parancsadás és jelentőszolgálat	583

	Oldal
Élelmezés	593
Tereptan. Terepábrázolás	619
Térképfelhasználás	640
Általános vonatkozású tudnivalók	653
Katonai ügyirály általában	665
Szolgálati levelek és ügyiratok külső alakja	665
Szolgálati ügyiratok szerkesztése és írásmódja	668
Katonai szolgálati ügyiratok fajtái	672
Előljáró parságok stb. szolgálati kiadványai	678
Táviratok alkalmazása szolgálatban	684
Okmányok	685
Illetékügyek. Törzskari és csapattisztek havidija	693
Havidijasok lak- és butorbére	699
Ruhafenntartási átalány	701
Menet- és viteldijak szolgálati utazásoknál	705
Utazási illetékek szolgálati utazásoknál	706
Zsold	710
Nyugdíjak	713
Rendeleti közlönyök tárgymutatója	719
Csendőrségi rész:	
A csendőrség szervei tagozódása és beosztása	729
A csendőrség mellérendeltsége és viszonya a polgári és katonai hatóságokhoz	749
A csendőrség tisztjeinek rangsorozati lajstroma	755
Rangosztályba nem sorolt havidijasok	767
A csendőrség elhelyezése	787
Honv. minisztérium 5. (csendőrségi) osztálya	787
Belügyminiszt. VI. d. (csendőrségi) osztálya	787
Szegedi m. kir. csendőrkerület	788
Budapesti m. kir. csendőrkerület	793
Miskolci m. kir. csendőrkerület	802
Kaposvári m. kir. csendőrkerület	807
Székesfehérvári m. kir. csendőrkerület	811
Debreceni m. kir. csendőrkerület	815
Szombathelyi m. kir. csendőrkerület	820
M. kir. csendőrkarhatalmi parancsnokság	825
Vadászati és halászati tilalmi idő	827
Bélyegilleték	828
Posta- és távirdadijszabás	830

